

DOBŘIČICKÉ NOVINY

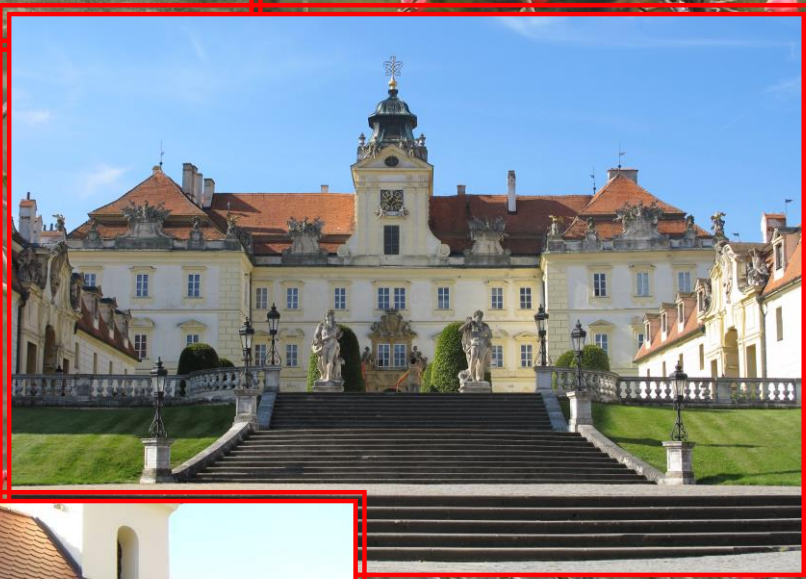

Obec Dobruška

Ročník V.

30. září 2015

cena: bezplatně

3

2015

ÚVODNÍK

Vážení občané,

letos o něco radostněji vítáme podzim, který nám přináší příjemné ochlazení po horkém a suchém létě.

Období dovolených a prázdnin odvál čas, děti zasedly do školních lavic a my jsme zamávali vlaštovkám, které již odlétly do teplých krajů.

Začali jsme sklízet úrodu z našich zahrádek, nakládáme zeleninu, zavařujeme, sušíme bylinky, ale hlavně nesmíme zapomenout založit kvas na slivovici – co bychom v zimě hodnotili na slivkoštu? Všichni se ještě snažíme rychle stihnout to, co jsme si na tento rok předsevzali, ale z nějakých důvodů doposud nestihli splnit.

Podzim má ale i své kouzlo, a proto - zastavme se, potěšme se pohledem na les, který se vybarví celou paletou barev, aby pak zešedl a snad letos i zbělal pod sněhovou příkrývkou. Pozorujme přírodu před příchodem zimy, pojdme s dětmi a vnoučaty pouštět draka nebo si v klidu přečtete tohle číslo Dobřických novin.

*Jaroslav Chlapečka
zastupitel obce*

Z ČINNOSTI ZASTUPITELSTVA

Zastupitelstvo obce Dobřice na svém 6. zasedání konaného dne 18. srpna 2015:

- **vzalo na vědomí** kontrolu plnění usnesení z 5. zasedání Zastupitelstva obce Dobřice,
- **vzalo na vědomí** provedená rozpočtová opatření č. 4/2015 a č. 5/2015,
- **zrušilo** výběrové řízení na projektovou dokumentaci „Odkanalizování obce Dobřice“, které bylo zveřejněno dne 29. 6. 2015 a **schválilo** novou zadávací dokumentaci k výběrovému řízení na projektovou dokumentaci „Odkanalizování obce Dobřice“,
- **schválilo** zadávací dokumentaci k výběrovému řízení na stavbu „Sanace kaple Panny Marie v Dobřicích“ a **uložilo** starostovi obce postupovat při výběrovém řízení dle čl. 5 Pravidel pro zadávání zakázek malého rozsahu Obcí Dobřice.

Zastupitelstvo obce Dobřice na svém 7. zasedání konaném dne 10. září 2015:

- **vzalo na vědomí** kontrolu plnění usnesení z 6. zasedání Zastupitelstva obce Dobřice,
- **schválilo** Dodatek č. 3 ke smlouvě o dílo ze dne 7. 8. 2014 uzavřené mezi objednatelem Obcí Dobřice a zhotovitelem Agromeli s.r.o.,
- **schválilo** složení hodnotící komise k výběrovému řízení na zakázku „Odkanalizování obce Dobřice“ v tomto složení: Jaroslav Chlapečka, Marek Ostrčil, Ján Kostura, Michal Rákos, Eva Jurčíková a náhradníci Petr Navařík a Jindřich Drtil,
- **vzalo na vědomí** informace a materiály k plánovanému založení Dobrovolného svazku obcí Přestavlký les a **uložilo** starostovi obce, aby po zkompletování stanov DSO a dalších potřebných materiálů vše předložil zastupitelstvu obce ke schválení,
- **schválilo** vypovězení smlouvy č. 17/201/07 o odvozu a využití vytríděných složek z komunálních odpadů uzavřenou mezi Obcí Dobřice a společností Biopas s.r.o. dne 11. 6. 2007 ve znění následných dodatků smlouvy č. 1, 2 a 3 a **uložilo** starostovi obce, aby výpověď doručil společnosti Biopas s.r.o. tak, aby výpovědní lhůta začala běžet od 1. října 2015,
- **nesouhlasilo** s existencí střetu zájmů zastupitelů Ing. Marka Ostrčila a Petra Navaříka ve věci schvalování podpory pro včelaře v Dobřicích a **nedoporučilo** jim, aby se při hlasování o podpoře zdrželi hlasování,

- ✍ **schválilo** dar na podporu včelařů, kteří mají na katastru obce umístěna svá včelstva. Věcný dar bude ve formě 5 kg cukru na každé včelstvo umístěné na registrovaném stanovišti v katastru obce Dobřice, maximálně však do výše 50 kg cukru na jednoho včelaře a rok. Dar bude včelařům předáván počínaje od roku 2016,
- ✍ **schválilo** zvýšení úhrady výdajů spojených s činností Klubu seniorů obce Dobřice na rok 2015 o částku 9000,- Kč. Výdaje budou hrazeny dle předložených paragonů nebo faktur.

V uplynulém období se zastupitelstvo obce a obecní úřad zabývali následujícím:

- ✍ Starosta se v měsíci srpnu spolu se starostkami Přestavlk a Staré Vsi zúčastnil schůzky s právníkem, který připravuje podklady pro plánované založení Dobrovolného svazku obcí Přestavlký les.
- ✍ Proběhla příprava projektu na rozšíření dvora obecního úřadu, což by mělo být realizováno díky srovnání terénu mezi obecním dvorem a zahradou pod ním.
- ✍ zastupitelstvo se zabývalo přípravou Dobřických hodů.
- ✍ Na zářijové pracovní schůzce se zastupitelé zabývali přípravou opravy kaple a dále vánočním osvětlením, výběrovým řízením na svoz odpadů, opravami chodníků, darem pro Oblastní charitu Přerov, aj.
- ✍ Dne 8. září 2015 proběhla druhá pracovní schůzka přípravného týmu k tvorbě knihy o Dobřicích se zpracovatelem panem PhDr. Jiřím Lapáčkem, vydání knihy je plánováno na příští rok kdy má naše obec výročí první písemné zmínky o obci.
- ✍ Dne 9. září 2015 se uskutečnila schůzka zástupců obce s firmou Profistav Přerov a.s., která bude realizovat projekt izolace proti zemní vlhkosti a statického zajištění v kapliče Panny Marie v Dobřicích.
- ✍ Ve dnech 12. a 13. září 2015 byl pro naše občany přistaven kontejner na velký domovní odpad, do kterého bylo možno uložit nepotřebné věci z domácnosti.
- ✍ V červenci proběhla kontrola dokončené Revitalizace toku a nivy Dobřického potoka ze strany OPŽP. Kontrola konstatovala, že stavba byla zrealizována v souladu s projektovou dokumentací a vynucené změny nemají vliv na funkčnost celého díla. Na přelomu července a srpna byla proplacena faktura za stavební práce. Poslední faktura od společnosti Agromeli, která stavbu realizovala, dorazí na podzim a bude zahrnovat platbu za následnou péči v letošním roce. Původně se předpokládala následná péče i v roce příštím, ale protože tyto práce již nebudou moci být proplaceny z OPŽP, tak bylo nutné uzavřít na 7. zasedání Zastupitelstva obce Dobřice Dodatek č. 3 ke Smlouvě o dílo, kterým se následná péče na rok 2016 vyjímá ze Smlouvy o dílo. Následnou péči v roce 2016 si bude muset zajistit Obec Dobřice sama z vlastních prostředků. V posledním letošním čísle Dobřických novin budeme čtenáře informovat o snad již celkových nákladech tohoto projektu a jaká část byla pokryta dotací z OPŽP. Kolaudace stavby by měla proběhnout v průběhu měsíce října. Úhyny některých stromů a keřů budou řešeny v rámci reklamace nyní na podzim nebo počátkem příštího roku. Žádost o proplacení faktury za stavební práce začala běžet 10 letá lhůta udržitelnosti. Po tuto dobu je investor (tj. Obec Dobřice) povinen zajistit, že celý projekt bude odpovídat stavu po dokončení díla a bude plnit funkci, ke které byl naprojektován.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

K 21. září 2015 má obec celkem 235 obyvatel:

121 mužů a 114 žen, z toho je 37 dětí do 15 let: 19 chlapců a 18 dívek.

Za uplynulé období se 1 občan narodil, 1 se odstěhoval a 6 občanů se přihlásilo k pobytu.

Zastupitelstvo obce gratuluje:

V měsíci srpnu se konala na výletišti Na Koutech svatba dvou našich občanů paní Evy Rychlé a pana Radima Petříka. Do místa svatebního obřadu přijeli jak jinak než na koních. Oddávajícím byl starosta obce Horní Moštěnice Ing. Vladimír Martínek, matrikářka Ing. Marta Ostrčilová.

V srpnu se manželům Voltnerovým narodil syn Filip.
Přejeme mu do života hodně zdraví, štěstí, radosti a také plno životních úspěchů.

INFORMACE A ZAJÍMAVOSTI

- ☞ V sobotu 3. října 2015 v době 12:45 – 13:10 proběhne svoz nebezpečných odpadů, které můžete přinést ke sběrnému vozidlu na parkoviště před Hospodou na Tvrzi.
- ☞ V měsíci říjnu provede Sbor dobrovolných hasičů Dobřice sběr železného odpadu. Vytríděný odpad bude možné odvézt přímo do přistaveného kontejneru na návsi, nebo uložit ke kraji vozovky, odkud ho odvezou členové SDH. O termínu a času sběru budou občané včas informováni.
- ☞ Na vývěsce je seznam pozemků v katastru obce Dobřice, které nemají dostatečně přesně určeného vlastníka. Pokud se právoplatní majitelé těchto pozemků nenaleznou do 10 let od jejich zveřejnění, pozemky automaticky propadnou státu. Pokud si myslíte, že některý z pozemků by mohl být váš, pak se obraťte na Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových – kontakt je uveden u seznamu pozemků.
- ☞ Na točně vedle kontejneru na biologický odpad je složen kompost který si mohou občané bezplatně odebírat.
- ☞ Pan Klement vznesl dotaz na možnost otevření Volnočasového centra (výletišť) i mimo pořádané akce obce nebo spolků. Pan Klement požádal o uveřejnění odpovědi v Dobřických novinách, protože to bude jistě zajímat i mnohé naše občany. Zveřejňujeme tedy odpověď starosty v plném znění:

Vážený pane Klemente,

projekt Volnočasového centra obce Dobřice byl realizován v roce 2010. Co se týče jeho případného otevření soukromým podnikatelem, který ho bude provozovat jako občerstvení nebo hospodu, je toto možné až po uplynutí doby udržitelnosti projektu. Ta je stanovena na 5 let. V případě Volnočasového centra uplyne tato doba na začátku roku 2016. Do té doby smí být výletišť využíváno jen ve veřejném zájmu – jedná se o podmínku danou fondem, který stavbu centra spolufinancoval prostřednictvím dotace. Tato podmínka je běžná u projektů, které jsou realizovány veřejným sektorem. Akce pořádané Obcí Dobřice a spolky jsou pochopitelně v pořádku, protože případný zisk z prodeje zboží slouží k pokrytí nákladů pořádaných akcí. Této problematice se věnovala schůzka s občany v květnu 2011.

Určitě Vás ale zajímá, jak to bude po ukončení doby udržitelnosti. Pochopitelně to bude Zastupitelstvo obce Dobřice velmi zvažovat. Je třeba uvážit několik aspektů.

Jak dlouho v roce by takové občerstvení bylo otevřené? Náklady na provoz v chladných měsících by byly velmi vysoké s ohledem na to, jak je areál postavený – tenké zdi bez zateplení, riziko zamrznutí vody, vytápění pouze elektrinou.

Problém by nastal při pořádání akcí Obcí Dobřice nebo spolky. Pokud by si chtěl spolek obsluhu zajistit sám, pak by dotyčný nájemník musel vyklidit areál. Areál byl zbudován pro pořádání kulturních a společenských akcí a v případě akcí na výletišti často zisk z prodeje zboží pokrývá náklady na pořádání akcí a je tedy jedinou možností jak vůbec zajistit jejich neztrátovost.

Hospůdka na výletišti by měla ale také mnoho předností – krásné prostředí posezení, příroda, lákadlo turistů, možnost něco návštěvníkům ugrilovat, opéct, vyudit, a další. Mně osobně by navíc vyhovovalo to, že na výletišti by nebyl zakouřený vzduch.

Po ukončení udržitelnosti bude Obec Dobřice řešit nutné investice do vyletiště. V celém areálu bylo a je mnoho nedostatků, které se snažíme průběžně řešit, ale některé si vyžádají nějaký čas a také nemalé peníze – bude nutno rozhodnout o vydláždění pod posezením, zvýšení kapacity toalet, odvětrání bufetu v letních měsících, zlepšení akustiky altánu pro kapelu a dalším. Tyto vložené prostředky by pochopitelně měla Obec Dobřice získat zpět, pokud by areál pronajímala, protože jinak by se jednalo vlastně o podporu soukromého podnikání na úkor veřejných financí. To ale určitě zvýší případné nájemné.

Všechny tyto aspekty bude muset zvážit nejen zastupitelstvo, ale také případný zájemce o pronájem areálu. Obě z nabízených řešení, tj. pronajmout nebo nepronajmout, budou mít své zastánce a odpůrce, ale konečné rozhodnutí nakonec zbude na zastupitele a ti se mu určitě nevyhnou.

S pozdravem Marek Ostrčil
starosta obce

ZŘÍZENÍ UKAZATELE RYCHLOSTI PŘED OBCÍ

V měsíci srpnu byl při vjezdu do obce namontován ukazatel rychlosti. Má za úkol upozornit nezodpovědné řidiče o překročení rychlosti jejich vozu v obci, čímž by ohrozili chodce, zejména děti, pohybující se po silnici. V místě instalace ukazatele rychlosti není chodník pro chodce a tento úsek komunikace je nepřehledný, tudíž nebezpečný. Snad radar přispěje ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu v obci.

DOPLNĚNÍ VEŘEJNÉHO OSVĚTLENÍ V OBCI

Dne 2. září 2015 bylo namontováno na točně na sloupu číslo 41. – u Jurčikových světlo veřejného osvětlení, jednalo se o část silnice a chodníku, které nebylo dosud dostatečně osvětleno.

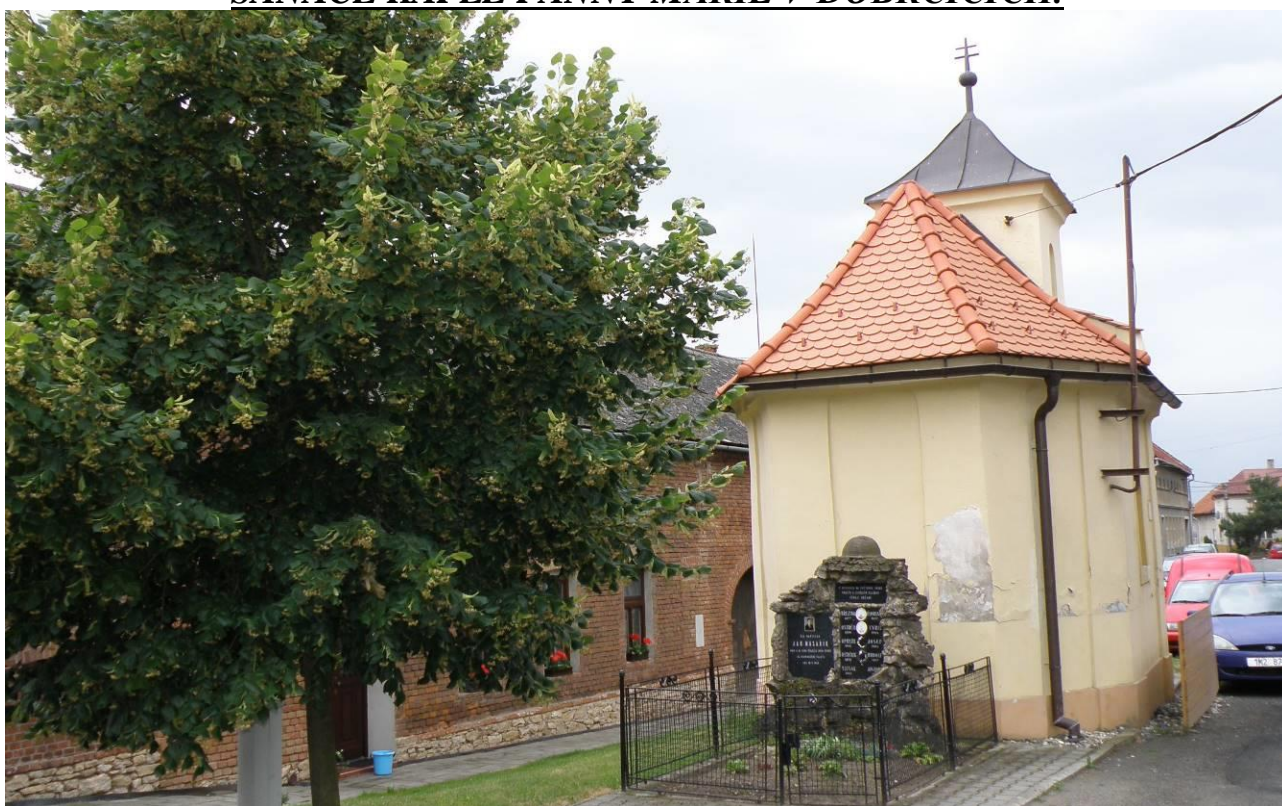
V DOBRČICÍCH JE JIŽ ZAKÁZÁN PODOMNÍ PRODEJ

Zastupitelstvo obce vydalo vyhlášku, která zakazuje v obci podomní prodej; sleduje se tím ochrana obyvatel obce před nekalými praktikami podomních prodejců. Prodej zboží je povolen pouze na tržním místě v obci, prostranství před hospodou "Na Tvrzi" za dodržení podmínek, které vyhláška stanovuje.

SANACE KAPLE PANNY MARIE V DOBRČICÍCH.

Obec Dobruška podala na jaře letošního roku žádost o dotaci z Programu rozvoje venkova Ministerstva pro místní rozvoj ČR na opravu naší Kapličky Panny Marie. V létě ministerstvo pro místní rozvoj rozhodlo o podaných žádostech a Dobruškám přislíbilo dotaci ve výši 260 tis. Kč. V druhé polovině srpna proběhlo výběrové řízení na dodavatele stavebních prací. Výběrové řízení bylo zveřejněno na úřední i elektronické úřední desce. Dále bylo osloveno 5 firem, aby nám zaslaly nabídku. Ve stanovené lhůtě došla na Obec Dobruška pouze jedna nabídka od společnosti Profistav Přerov a.s. S touto firmou nakonec byla dne 7. září 2015 podepsána smlouva o dílo.

Oprava Kaple Panny Marie v Dobruškách bude zahrnovat odstranění vlhkem poškozených omítek (vnějších i vnitřních), chemickou injektáž a další opatření proti dalšímu vlhnutí stavby, statické zajištění kaple, aby nedocházelo k praskání zdí, dále nanesení sanačních omítek, vnější i vnitřní nátěr a v neposlední řadě také položení nové cihelné dlažby.

Určitě se mnozí občané budou ptát, proč je nutné na kapli opět provádět chemickou injektáž, která byla provedena již v roce 2003. Bohužel později položená dlažba na původní cihlovou zamezila odvětrávání vlhkosti od základů kaple a vlhkost začala pronikat vnitřní omítkou nad chemickou izolaci základů a následně až do výšky cca 2 m. Dále po započetí oprav bylo zjištěno, že svod vody z okapů byl zaveden přímo k základům kaple, čímž se situace s vlhkostí jen zhoršovala. Cílem oprav kaple je obnovit chemickou izolaci základů a díky nové porézní cihelné podlaze a dalším odvětrávacím prvkům z vnějšku i vnitřku kaple zajistit odvádění vlhkosti od základů.

Po vystěhování vnitřního vybavení bylo také zjištěno, že bude nutné zcela nově udělat elektroinstalaci. Obec Dobřice se v této souvislosti dále rozhodla, že když už se bude předělávat elektroinstalace, bylo by dobré, aby připojení kapličky k elektrické síti nebylo realizováno prostřednictvím konzoly vzdušného připojení, ale zemním vedením z OÚ. Bude se jednat o nákladnější záležitost, vyžadující projekt na vedení elektrické sítě z OÚ. Díky tomuto bude možné zrušit elektroměr v kapli, čímž se ušetří na stálých platbách a dále bude možné zrušit zmíněnou konzoli, čímž se kaple stane mnohem pohlednější. Dále podstavec oltáře se zcela rozpadl, takže budou nutné i další truhlářské práce. Oprava kaple si tedy vyžádá značné investice navíc, se kterými Obec Dobřice nepočítala. Bohužel u takových starých staveb se nedá vše dopředu odhadnout, ale věříme, že to jistě nebudou nadarmo vynaložené peníze.

Jaroslav Chlapečka a Marek Ostrčil

HEJNA ŠPAČKŮ NAD DOBRČICEMI

Dne 14. září 2015 i předešlé dny bylo možno nad Dobřicemi pozorovat mimořádně početná hejna špačků, která při průletu téměř zastínila celou oblohu

PĚSTITELSKÉ ÚSPĚCHY PANÍ KONEČNÉ

Tak velkou dýni letos vypěstovala paní Konečná, holt "kdo umí, umí".

DARUJ KREV! ... DARUJEŠ ŽIVOT!

V tomto článku bych chtěl všem čtenářům Dobřických novin přiblížit, co to znamená být dárcem krve. Jako podklad pro těchto několik odstavců se mi staly tištěné materiály získané na transfúzním oddělení Nemocnice Přerov a také vlastní zkušenosti, protože sám jsem dobrovolným dárcem krve.

Když jsem se rozhodoval, zda se stát dárcem krve, první co mne napadlo, bylo, zda mne to bude bolet, až budu dávat krev. Poté jsem si ale řekl, že za trochu bolesti to přeci stojí, když pomohu jiným, kteří se dostali do situace, kdy potřebují krev někoho jiného. Těmi lidmi mohou být lidé, kteří jsou na operaci, trpící leukémií, ti kteří projdou sklem nebo jezdí na červenou, neopatrné bosé děti, hemofilici, hazardéři i lidé odvážní, lidé potřebující dialýzu a čekající na transplantaci ledvin, popálení, rodičky, které ztratily mnoho krve, jejich novorozenci, kteří potřebují úplnou výměnu krve, lidé, kterým operují velké klouby, srdce nebo cévy, nemocní rakovinou, a jiní. Prostě těch, co potřebují pomoc od jiných formou darované krve, je stále mnoho. A pokud mi stačí jen ta krev, která mi proudí v těle, tak se mám určitě lépe než ti, kteří na tu krev čekají. Na druhou stranu se může také stát, že krev budu potřebovat třeba už zítra i já a budu vděčný každému, kdo je dárcem krve, ačkoliv vlastně nebudu nikdy vědět, od koho jsem tu krev dostal. Toto by mělo být hlavním motivem pro rozhodnutí být dárcem krve.

Proč je vlastně krev tak důležitá?

Krev je tekutá tkáň lidského těla, která plní řadu funkcí. O tyto funkce se starají jednotlivé složky krve.

Červené krvinky přenášejí z plic do celého těla kyslík a podílejí se na přenosu oxidu uhličitého. Představují asi 33 – 50 % objemu krve a v krevním oběhu zdravého člověka obíhají 100 -120 dní.

Bílé krvinky jsou součástí obranného systému organismu, podílejí se na odstraňování nežádoucích látek a původců infekčních chorob a také na tvorbě protilátek. Bílých krvinek je asi pětsetkrát méně než krvinek červených a jejich životnost se různí, od hodin po několik let, podle jejich druhu.

Krevní destičky se spolu s některými bílkovinami plazmy podílejí na srážení krve. Jsou menší než červené i bílé krvinky a objemově představují jen malou část krve. Životnost krevních destiček v krevním oběhu je 7 -10 dní.

Krevní plazma je tekutá složka krve, kromě vody (93 % objemu) obsahuje celou řadu bílkovin, cukrů tuků i minerálů. Podílí se na transportu živin, látkové výměně a přenosu informací. Plazma představuje 50 - 67 % objemu krve. Naprostá většina složek plazmy se obnovuje během několika hodin.

Z léčebného hlediska jsou nejvýznamnější součásti plazmy tzv. plazmatické bílkoviny. 2/3 z celého objemu tvoří albumin, který se podílí na udržování vody v cévním řečišti a dále na transportu malých molekul (např. hormonů, léků, aj.) Druhou skupinou bílkovin jsou protilátky (imunoglobuliny), které jsou důležité pro obranyschopnost organismu. Třetí skupinou bílkovin jsou bílkoviny krevního srážení, které se s krevními destičkami podílí na zastavení krvácení.

Z odebrané krve lze jednotlivé složky oddělit a použít zcela samostatně – příprava derivátů krve. V závislosti na způsobu zpracování krve se také liší délka jejího skladování, resp. trvanlivosti, od dnů až po roky (u některých derivátů krve).

Jak se stát dárce krve?

Pokud se rozhodnete, že byste se chtěli stát pravidelným dárce krve, pak je třeba splňovat několik podmínek – v případě žen musíte vážit min. 52 kg, v případě mužů min. 60 kg, musíte být ve věku 18 -60 let a musíte být zdrav. Toto jsou 3 základní předpoklady pro to, aby se kdokoliv z vás mohl stát dárce krve. Je nutno ale také splňovat další kritéria. S těmi se ale můžete seznámit z mnoha zdrojů – na internetu např. www.darujivot.eu, nebo na stránkách Českého červeného kříže www.cervenykriz.eu, z různých letáků nebo přímo na transfúzních odděleních nemocnic.

Jak odběr probíhá?

Pokud si vše prostudujete a myslíte si, že splňujete všechny podmínky, tak pak nezbyvá než sebrat odvalu a zajít na nejbližší transfúzní oddělení. Pozor, 14 – 16 hodin před odběrem krve je nutné dodržet jisté zásady – nejíst tučná jídla, nepít alkohol, mít dostatečný přísun nepřeslazených nápojů. Ráno před odběrem je nutné se nasnídat – např. čaj nebo džus (ne moc slazený), suché pečivo, ovoce nebo zeleninu.

Například na transfúzním oddělení Nemocnice Přerov probíhá odběr následovně: Nejdříve se zaregistrujete, vyplníte podrobný dotazník. Poté Vám bude odebráno několik malých ampulek krve, které se zašlou na rozbor. Změří Vám krevní tlak. Pokud jste prvodárce tak Vás lékař transfúzního oddělení podrobně seznámí s tím, jak odběr probíhá, jaké mohou nastat komplikace, a řekne Vám další podrobnosti. Pokud je rozbor krve v pořádku a lékař uzná, že jste schopni odběru, pak jdete na odběrový sál, kde darujete 400 – 450 ml vaší krve. Po odběru vám nabídnou kávu, nápoj a nějaký oplatek. Spolu s registrační kartičkou Vám pak předají stravenku v hodnotě 60 Kč. V den odběru krve máte nárok na 1 den placeného pracovního volna. Pokud tedy jste zaměstnaný(á), dostanete potvrzení, že Vám byla odebrána krev a že máte nárok na placené volno. Parkování v přerovské nemocnici je placené, ale dárci krve mohou parkovací lístek předat

na registraci dárců krve a sestřička jim pak předá výjezdni lístek. Takže za parkování v areálu nemocnice dárci krve nic neplatí. Doba strávena na transfúzním oddělení se pohybuje od 30 do 60 minut podle toho, kdy přijdete a kolik dárců v ten den chce svou krev darovat.

Z vlastní zkušenosti vím, že pokud večer před odběrem sníte něco výrazně tučného, např. 2 vejce natvrdo, tak se může stát, že ve vzorcích krve před samotným odběrem vám zjistí vysoký obsah tuků a nepřipustí vás pak na darování krve. Pochopitelně pak nemáte ani nárok na den placeného volna.

Co tím získáte, když se stanete dárcem krve?

- 1. Dobrý pocit, že jste zachránil(a) život.**
- Díky pravidelnému dárcovství budete mít přehled o svém zdravotním stavu.
- Bezplatný odběr si může každý dárci odečíst z daňového základu (1 odběr = snížení daňového základu o 2000 Kč).
- Výhody od zdravotní pojišťovny – vitamíny, dárky, aj. dle nabídky zdravotní pojišťovny.
- Bezpríspevkoví dárci jsou pravidelně oceňováni Českým červeným křížem – krupěj krve za první odběr, bronzová medaile Prof. MUDr. Jana Jánského za 10 odběrů, stříbrná medaile za 20 odběrů, zlatá medaile za 40 odběrů, zlatý kříž ČČK 3. třídy za 80 odběrů, 2. třídy za 120 odběrů a 1. třídy za 160 odběrů. Nově se uděluje i Plaketa ČČK Dar krve-dar života za 250 odběrů.

Pokud se chcete stát dárcem krve, nejsnazší je zajít na transfúzní oddělení Nemocnice Přerov. Odběry dárců krve probíhají v úterý a ve středu v době od 6:00 do 7:30. S každým, kdo uvažuje o tom, že se stane dárcem krve, se rád podělím o své zkušenosti a také mu poradím.

Už za ten dobrý pocit stojí za to se stát dobrovolným dárcem krve.

Marek Ostrčil

HISTORIE NĚKTERÝCH DOMŮ V DOBRČICÍCH

V této nové rubrice Vás chceme seznámit s historií některých stavení v naší obci. Pokud se nám povede získat, zveřejníme i vzhled domů, jak vypadaly v minulosti, kdo zde bydlel a další zajímavosti.

V tomhle čísle vzpomeneme na historii dvou domů popisné číslo 9 a 10.

DŮM ČÍSLO POPISNÉ 9

Obyvatelé tohoto domku byli od nepaměti domkaři s malou výměrou pole a také tkalci. V roce 1776 se zde přiženil Kleofáš Pirnus, pocházel ze Žalkovice a vzal si vdovu Marinu Ostrčilovou z Dobřic. V roce 1772 je zde psán Ostrčil František, který zemřel ve věku 24 let. Dále zde bydlela rodina Tomáše Kočiříka, který byl tkadlec, bydlel zde i jeho bratr Pavel Kočiřík. Rodina Kočiříkova bydlela později na č.10. Dříve bylo zvykem, že lidé dosti často měnili bydliště. V roce 1880 zde bydlela vdova Anna Hrubá (nar. 24. 2. 1832), její manžel pocházel z Horní Moštěnice, s dětmi Petrem, Jarolímem a Jenovéfou. V roce 1890 zde bydlí František Hrubý se svou rodinou. V roce 1900 a 1910 jeho syn Antonín (nar. 24. 5. 1871) s manželkou Rozálií, matkou Antonií a dětmi Janem, Františkem, Justinou, Florianem, Václavem, Bedřiškou, Antonií a Marií. V roce 1921 je

již psán František Slovák (nar. 1. 11. 1882 v Dobřicích). V roce 1937 František Slovák s dětmi Augustinem, Zdenkou, Marií, Františkou, Annou, Aloisií a Boženou. Později zde bydlí František Němec (nar. 27. 11. 1922) s manželkou Annou a dcerami Hanou a Jarmilou. V současné době je dům v rekonstrukci a není trvale obydlen. Od roku 2013 je majitelem domu pan Petr Tobolík.

Současný vzhled domu č. p. 9.

DŮM ČÍSLO POPISNÉ 10

Místo, kde stojí dům č. 10, bylo obydleno od nepaměti. Číslo 10 obdržel tento dům při číslování domů v roce 1770. V dřívějších dobách jeho obyvatelé spolu se sousedy z čísla 9 vykáceli kus lesa a proměnili ho v pole a zahrady ke svému prospěchu. Dům obývali převážně domkaři a tkalci. I v takových malých domácích bydlelo v dřívějších dobách několik příbuzných rodin i nájemníků. V roce 1772 je zde psán Karel Kočičík, který měl za manželku Annu z Dobřic. V roce 1779 je zaznamenán Tomáš Kočičík, tkadlec, který si vzal za manželku Janu, dceru Jakuba Pokusíka, tkalce, který pocházel z Přestavlky. V roce 1805 se oženil syn Tomáše František ve věku 22 let s 21 letou Annou, dcerou Jana Otáhala, podsedníka z Dobřic. V r. 1839 se oženil František, syn Františka, s Annou po Františku Ostrčilíkovi. Další v pořadí František se oženil s Josefou Lipperovou, dcerou Augustina, domkaře a tkalce z Dobřic č. 8. Poslední z rodu Kočičíků, František, nar. 1875, se v r. 1900 oženil s Annou Bartíkovou. Zde měli čtyři děti. Annu, později provdanou Roubalíkovou, Růženu, provdanou za Josefa Baláše v Dobřicích na č. 47 a Marii, provdanou Pumprlovou. Syna Vojtěcha roztrhal granát nalezený u potoka v r. 1922 ve stáří 14 roků. Dům byl později rozdělen a Anna Kočičíková dožívá v menší výměně. Větší dům prodává sestře Josefa Pumprly Štěpánce Šmejkalové, která dům obývá s dcerou Ludmilou Valeriánovou a vnučkou Martou Valeriánovou. Anna Kočičíková

umírá v r. 1967 ve stáří 90 let, Štěpánka Šmejkalová v r. 1986 ve stáří 95 let, Ludmila Valeriánová v r. 1991 ve stáří 78 let a Marta v r. 1995 ve stáří 54 let. Od roku 1986 dům obývá rodina Michalčáková.

Současný vzhled domu č. p. 10.

Roman Zbořil a Antonín Netopil

KLUB SENIORŮ

V sobotu 26. září uspořádal Klub seniorů obce Dobřice zájezd na zámek v Lednici a do Valtic. Zámek v Lednici patří mezi nejkrásnější historické památky v ČR, které téměř 700 let vlastnil rod Lichtenštejnů, který z tohoto zámku udělal své reprezentační sídlo. Zámek je po poslední přestavbě v 19. století ukázkou novogotického slohu inspirovaném tudorovskou Anglií. Největšími lákadly celého zámku je jeho bohatá výzdoba – vyřezávané kazetové stropy, původní historický nábytek či pozoruhodné šestařicetistupňové dřevěné schodiště v knihovně, které bylo vyrobeno bez použití jediného hřebíku. Zámek Lednice byl v rámci celého Lednicko-valtického areálu v roce 1996 zapsán na seznam světového a kulturního dědictví UNESCO.

Dopolední program na zámku Lednice výletníci vyplnili prohlídkou zámeckých interiérů, zahrady, tropického skleníku či výstupem na minaret.

Odpolední návštěva městečka Valtice, které je známé zejména díky vinařství, bylo ve znamení prohlídky zdejšího zámku, náměstí, Valtického podzemí či jen posezení u sklenky dobrého vína.

Zámek Lednice

Pohled na zámecký park z minaretu

SDH

V pátek 11. září 2015 se uskutečnily noční závody v Horní Moštěnici. Jednalo se o Memoriál Františka Vrány. Ze čtyř družstev okrsku č. 8, která nastoupila do soutěže, se dobrčičtí hasiči umístili na čtvrtém místě. První disciplínou byl klasický útok na 2B. Ten naši hasiči zvládli bravurně a byli nejrychlejší ze všech družstev. Druhý útok byl již náročnější, protože se jednalo o starší způsob vedení útoku, kdy se na základně nic nespojuje (kromě připojení stříkačky), ale všechny hadice je třeba nejdříve rozvinout a až pak vše spojit. Bohužel, na rozdělovači došlo k chybnému úsudku v místě, kde bude rozdělovač umístěn a tak se nepodařilo včas napojit všechny hadice. Zpoždění bylo tak velké, že ani náskok z prvního kola nestačil na lepší než poslední příčku v celé soutěži.

První místo obsadili hasiči z Horní Moštěnice. Dobřičtí hasiči si ale alespoň odvezli pohár za nejrychlejší klasický útok na 2B. Tento závod je tradičně posledním v roce a tak se ještě konec závodní sezóny zapil v Hospodě NA TVRZI.

NOVODOBÁ HISTORIE DOBRČIC X. (OD ROKU 1900)

...pokračování novodobé historie naší obce rok 1979

V roce 1979 pracuje v Dobřicích občanský výbor, jehož předsedou je Josef Jedlička, tajemníkem Milada Jurčíková a členy Vojtěška Ostrčilíková, Emilie Smolková, Karel Ostrčilík, Zdeněk Špišek st. a Kristián Bernát. Ze společenských organizací působí toho roku v obci Sbor pro občanské záležitosti, předsedou je Josef Melichařík, dále Československá strana socialistická, velmi aktivní, pořádá plesy, zábavy a zájezdy, účastní se brigád v obci. Předsedou je František Kašpárek. Velmi aktivní je Sbor požární ochrany, jehož předsedou je František Kašpárek.

Svazu chovatelů zvířectva předsedá Miloslav Hošák, i tento spolek je velmi činný, má 19 aktivních členů a dokonce jednoho členu z Přestavlk a dva ze Staré Vsi. V obci působí

ještě Osvětová beseda a Červený kříž. Svaz mládeže je sice evidován, ale nevyvíjí žádnou činnost. Myslivecký svaz má vedení v H. Moštěnici a v Dobřicích má jen jednoho členu. Svaz zahrádkářů má vedení rovněž v Moštěnici a připravuje se jeho osamostatnění poté, co došlo k rozdělení pozemků u bývalé váhy a v drůbežárně mezi občany na zahrádky. Jedna z nejvýznamnějších událostí roku 1979 je spojena s počasím, a mnohým z nás je ještě dobře uchována v paměti. Bylo to prudké ochlazení ze Silvestra 1978 na Nový rok 1979. Od vánočních svátků až do Silvestra 1978 panovalo velmi teplé a deštivé počasí. Teplota se v noci i přes den pohybovala vysoko nad nulou kolem 6 až 8 stupňů, v některých dnech i přes plus 10 stupňů. Ještě na Silvestra

v 19.00 byla teplota plus 7, o půlnoci již minus 6, ráno v 6.00 minus 11 a ve 14.00 už minus 17 stupňů. K tomu ještě vál velmi silný severovýchodní vítr se sněžením, v noci zpočátku i zmrzlým deštěm. Kdo odcházel na silvestrovskou oslavu v teplém počasí a oblečen jen polehku, nestačil se ráno na Nový rok divit. Tato změna způsobila tehdejšímu hospodářství, velmi závislému na uhlí, značné problémy. Mrazy nebyly nijak mimořádné, problémem byla právě prudkost ochlazení. Stroje a dopravní prostředky, které se v severočeských uhelných dolech týden před tím doslova topily v bahně, v něm doslova zamrzly. Také uhlí, vydatně nasáklé vodou naložené na vagónech, se změnilo v nedobytnou skálu. Podobné problémy nastaly v teplárnách, elektrárnách i skladech. Nastala úsporná opatření jak ve vytápění, tak v dodávkách elektřiny. Už od 2. ledna byl po dobu několika dnů vypínán elektrický proud 2 hodiny ráno, 2 hodiny odpoledne a 2 hodiny večer. Na několik týdnů bylo vypnuto veřejné osvětlení. Ve školách se sedělo v bundách, protože teplota ve třídách se ani neblížila k 15 stupňům a v pátek 5. ledna byly vyhlášeny týdenní mimořádné prázdniny pro všechny stupně škol. Tyto prázdniny byly další týden ještě o dva týdny prodlouženy. Školní výuka tak byla obnovena až 29. ledna k nemalé radosti školáků. Všude, kde to provoz umožňoval, byl upraven nástup do práce ranní směny o jednu až dvě hodiny. Mrazy kolem minus 15 trvaly do 8. ledna, pak trochu

polevily, ale mrzlo nepřetržitě celý leden i únor. Poprvé se teplota dostala nad nulu až 2. března. Tuto zimu jsme si bruslením a hokejem na rybníku užili jako nikdy jindy. Jinak se v roce 1979 neudály žádné mimořádné události. V únoru proběhlo v kulturním zařízení školení CO pro občany, dále plošná kontrola občanských průkazů a ČK pořádal přednášku o chorobách jater, ledvin a žaludku. 29. dubna se prodává v hostinci tráva - atmosféra je vypjatá, je boj doslova o každý metr trávy. V květnu proběhla oslava osvobození u památníku na točně, v červnu tradiční oslavy dětského dne na Koutech. V červenci uspořádala strana socialistická zájezd na jižní Moravu. 24. srpna po zásahu blesku při bouřce shořel transformátor u dnešního Michálkového. V prosinci se uskutečnilo vítání občánků do života a hasiči uspořádali taneční zábavu. V roce 1979 zemřeli tito občané: 23. ledna Jan Váňa ve stáří 92 let. I když v době smrti již nebydlel v Dobřicích, je třeba se o něm zmínit, neboť zde dlouhá léta bydlel. Byl obuvníkem, a když jeho řemeslo s rozmachem Baťových závodů zaniklo, dovážel do obce dlouhá léta z Vlkoše denně chleba od pekaře Vávry. Nejprve na vozíku taženém dvěma psy, později koněm. Byl to obětavý člověk. Po určitý čas provozoval trafikku. 14. března Anežka Mikulová ve stáří 70 let, 13. července Emil Čechák ve stáří 80 let a 27. října Josef Číhal ve stáří 56 let. Věnujme našim spoluobčanům tichou vzpomínku.

Fotografie z vítání občánků
v roce 1979 – Tomáš
Hradil se svou matkou

Roman Zbořil

DOBRČICE V OBJEKTIVECH DOBOVÝCH FOTOAPARÁTŮ

Do tohoto čísla Dobřických novin poskytli fotografie paní Emílie Smolková a pan Antonín Netopil.

Pohled na vyhořelou stodolu Kašpárkových v roce 1965.

Sraz socialistické mládeže v Dobřicích před domem u Kapličky, dnes č. p. 96. Zleva stojí Augustin Slovák, František Měrka a u praporu Alois Měrka. Úplně vpravo je Augustin Ostrčil.

Pohled na zasněženou ulici k rybníku asi od dnešního domu Gárských. Na fotografii z počátku 60. let 20. století jsou zleva Mírek Bernát, Antonín Netopil, p. Kristián Bernát (nar. 1876) a František Pohanka.

Na fotografii z roku 1940 před Běhalíkovým domem je rodina Ostrčilových. Zleva Marie Ostrčilová, Ludmila Voltnerová (roz. Ostrčilová), stařeček František Ostrčil, Emílie Smolková (roz. Ostrčilová), pes Rinka, František Ostrčil.

Naše máničky z roku 1980. Horní řada zleva: Jaroslav Chaloupka, Antonín Netopil, Jaroslav Machula. Uprostřed zleva: Zdeněk Jiříček, Vítězslav Smolka a dole Radek Pospíšilík z Karlovic.

KULTURA

BADMINTONOVÝ TURNAJ – SOBOTA 8. SRPNA 2015

V sobotu 8. srpna se uskutečnil na Koutech 17. ročník Memoriálu Zahaleče Závěsového v badmintonu. Těší nás, že akce, která vznikla jako každoroční oslava narozenin a tradičně se konávala v Přerově, našla již třetí rok své útočiště v areálu vyletiště na Koutech, v nádherném kusu přírody a s kvalitním zázemím pro pořádání akcí. Původně ryze sportovní zápolení se postupem času přetavilo ve společenské setkání přátel dobrého piva a badmintonu.

Kvůli silnému větru jsme si letos moc nezapinkali, ale hráči badmintonu i náhradního nohejbalu se spolu s ostatními nespportovci v dobré náladě těšili na hudební produkci. O tu se postaralo hned šest hudebních skupin z blízkého i vzdálenějšího okolí. Večerní program nekompromisně uvedla trojice přerovských punk-rockerů POW, následována rožnovskovalašskomeziříčskými STERN, ráznými chlapy z hor s písněmi ostrými jako břitva. Za soumraku se představila hardcore a metalcoreová přerovská skupina BREAKING THE CYCLE. Výborní NACHTTANTE, kalné jazzduo z Brna už nikoho nenechali na pochybách, že večer se láme v noc. Z kosmu zvaného Ostrava navázali AT BONA FIDE, noise-rockový severní vítr. Závěr večera patřil zaslouženě přerovským indie-psychedelikům MANCUSO, kteří předali vládu nad sobotním časem neděli a udělali nezapomenutelnou tečku za nejžhavějším dnem letošního léta.

K občerstvení mohli účastníci, jejichž počet nás mile překvapil, využít nabídky pivních speciálů z jednoho zahraničního a několika místních minipivovarů, nechyběly uzené makrely nebo domácí zeleninové saláty.

Rádi bychom poděkovali obecnímu úřadu za zapůjčení vyletiště a také místnímu Sboru dobrovolných hasičů za to, že akci zaštil svým patronátem. Děkujeme a těšíme se na setkání na dalším ročníku v srpnu 2016.

za organizátory Miroslav Šimek

DOBRČICKÉ HODY – SOBOTA 15. SRPNA 2015

V sobotu 15. srpna 2015 se uskutečnily na Výletišti na Koutech Dobřické hody. O odpolední pohodové chvíle se postarala skupina Kalíšek. Ačkoliv jen málo lidí si ji v parném letním dni přišlo poslechnout, tak ti co přišli, určitě nelitovali. Zazněli písně z žánrů dechovky, country, popové, dětské písně i ty lidové. Chládek ve stínu lesa byl velice příjemný. Po skupině Kalíšek vystoupil DJ Nicolas Orfeo, který se postaral o program celého večera. Před jeho vystoupením připravili místní hasiči pro děti pěnu, ve které se mohly koupat. Tentokrát se vše zdařilo, technika nezklamala, a nadýchané pěny bylo hodně. Mezi tím si, DJ vše připravil a karaoke pro děti mohlo začít. Zpočátku byly místní děti nesmělé, ale nakonec se jich několik odvážilo a spolu s DJ si zaspívalo. Poté už následovala večerní zábava se světelnou show. Ta byla nejen od zařízení na parketě, ale také na obloze. Noční deštík byl první po několika týdnech sucha, a tak se není čemu divit, že ti co vydrželi až do začátku deště, tak se jim stejně nechtělo domů a tančili dál na parketě. Z pohledu pořadatelů je nutno podotknout, že není snad jediné akce v Dobřicích, kdy trochu nezaprší. Možná, až bude příště hrozit sucho, by bylo dobré uspořádat nějakou tu veselici v Dobřicích.

NEJBLIŽŠÍ PLÁNOVANÉ KULTURNÍ SPOLEČENSKÉ A SPORTOVNÍ AKCE

1. **DRAKIÁDA - v sobotu 3. října 2015 od 14:30 hod** se bude konat na poli vedle polní cesty do Beňova třetí ročník DRAKIÁDY. Ohodnocení budou nejlépe vyhotovení draci a poté nejlépe létající draci. Výhodu budou mít ti, kteří nenechali stavbu draka na poslední chvíli. Zveme i rodiče a další diváky. V případě nepříznivého počasí bude Drakiáda přeložena. Náhradní termín se dozvíte obvyklým způsobem.
2. **Rozsvícení vánočního stromu na točně - neděle 29. listopadu 2015 v 17:00 hod**
3. **Mikulášská nadílka - sobota 5. prosince 2015**
4. **Vánoční koncert Smíšeného pěveckého sboru Vokál, sál obecního úřadu - 18. prosince 2015**

Termíny jednotlivých akcí mohou být dle aktuálních podmínek změněny a náhradní termíny budou oznámeny prostřednictvím plakátů na vývěsce a obecním rozhlasem.

NEBOJME SE BAREVNÝCH BRAMBOR

Pro většinu z nás neznamení brambory nic víc, než jednu ze základních potravin. Způsob agrotechniky ve velkovýrobě, jejich sklizeň, uskladnění, distribuce a v neposlední řadě kvalita vlastní kuchyňské přípravy je příčinou toho, že pokud se stravujeme někde v restauraci nebo závodní jídelně, máme často na talíři něco, co připomíná mrtvou, často až odpudivou neurčitou hmotu. Ne každý z nás má možnost vypěstovat si brambory sám, proto bysme měli alespoň volit výběr správné odrůdy. Konzumní brambory se dělí do tří základních skupin kvality. Moučnaté pro výrobu kaší se označují písmenem C, běžné přílohové písmenem B a salátové pak písmenem A. V posledních letech označují šlechtitelé ve třídě A skupinu A-LX, což označuje třídu luxus, to jsou brambory opravdu špičkové kvality (Annabelle, Francelline, Roseval, Amandine, Marilyn atd). Máme i speciály pro znalce, např. odrůda Ratte, na trhu jsou však tyto odrůdy prakticky nesehnatelné a jejich tržní cena atakuje hranici 200,- Kč za kilogram. Všichni dobře známe

brambory se žlutou nebo žlutohnědou slupkou a poměrně hojně jsou dnes rozšířeny brambory se slupkou zbarvenou do různých variant červené. Dužnina brambor, které jsme zvyklí konzumovat v České republice, je zbarvena do různých odstínů žluté. Žluté zbarvení způsobují karotenoidy, kterých je u odrůd se sytě žlutou dužninou až dvacetkrát víc, než u odrůd s dužninou žlutobílou. Ne každý z nás se ale setkal s brambory, které mají kromě slupky také modrou nebo červenou dužninu. Neobvyklé zbarvení běžných potravin vzbuzuje většinou nedůvěru u konzumentů, případně obavu z obsahu umělých barviv. Přitom v původní domovině brambor, v oblasti Kolumbie, severní Argentiny a Peru není modré a červené zbarvení brambor nijak neobvyklé. Zatímco do Evropy se brambory začaly významně rozšiřovat až v 17. století, v Peru se konzumují již sedm tisíc let. Brambory s tmavě modrou dužninou se zde podávaly králům Inků jako jídlo bohů. Modré a červené zbarvení hlíz brambor způsobují látky zvané antokyaniny. Tyto látky jsou důležitou složkou lidské stravy. Mají velmi silné antioxidační účinky, čímž velmi posilují náš kardiovaskulární systém, snižují nebezpečí výskytu určitých druhů rakoviny, snižují hladinu LDL cholesterolu a zabraňují degeneraci oční sítnice. Brambory s barevnou dužninou mají těchto látek až třikrát víc, než brambory žlutobílé. Obecně platí, že čím tmavší modrá nebo červená barva dužniny je, tím větší obsah antokyaninů. Hlízy brambor kromě toho, že jsou zdrojem vlákniny, draslíku a železa, obsahují celou řadu antioxidantů, hlavně polyfenolů, L-askorbové kyseliny, karotenoidů a dalších. Důležité je jejich vzájemné posilování účinku (tzv. synergický efekt) v buněčném antioxidačním systému. Např. polyfenoly chrání vitamín C a betakaroten, ty zase podporují vitamín E atd. Důležitý je obsah hydroxyskořicových kyselin, které jsou silné antioxidanty a u kterých bylo prokázáno, že mají schopnost zastavit růst některých druhů rakovinových buněk. V hlízách jsou rovněž bohatě zastoupeny téměř všechny karotenoidy, které zvyšují imunitní odpověď a chrání buňky pokožky proti UV záření. Betakaroten, jeden z hlavních karotenoidů v hlízách, se vyznačuje jedním z nejvyšších antioxidačních účinků. Vysoký obsah selenu společně s vitamínem E zastavují reakce volných radikálů v těle. Pro samotné pěstitele je neméně důležitá fungicidní vlastnost antokyanů v červených a modrých bramborách, které mají trvalou rezistenci zabraňující proniknutí plísňe bramborové z natě do podzemních částí rostliny. Vzhledem ke skutečnosti, že antioxidační kapacita červeně a modře zbarvených brambor je až třikrát vyšší ve srovnání s bramborami se světlou dužninou, mohly by tyto brambory zvýšit příjem antioxidantů v lidské výživě. To je také důvodem, proč se úsilí šlechtitelů zaměřuje na šlechtění těchto barevných fenotypů brambor. V ČR byla v Havlíčkově Brodě vyšlechtěna odrůda Valfi, polopozdní s šedomodrou slupkou a světle modrou mramorovanou dužninou, varný typ B/C, povolena v roce 2005. Brambory s modrou či červenou dužninou se pěstují především v Americe a Austrálii, v Evropě především ve Francii a ve Skotsku. Ve Francii se odrůda Vittellote kultivuje už od roku 1850. Většinou se však pěstují ve velmi malém rozsahu jako delikatesa pro zpestření trhu. V poslední době je jim věnována vyšší pozornost, právě ze zdravotních důvodů. U nás jsou tyto odrůdy zatím málo známé a prodávány za vysoké ceny. V blízké budoucnosti by mohly zpestřit i náš trh. I u nás se ale již můžete setkat ve vybraných hotelech či restauracích, hlavně v Praze, s barevnými kašemi, hranolky a saláty, které jsou zde podávány pro svou barevnou atraktivitu. Pokud se tedy sami někde s takovými barevnými bramborami setkáte, vůbec se jich nebojte, jejich barva je přírodní a jsou velmi zdravé.

Roman Zbořil

RADY PRO ZAHRÁDKÁŘE

BIOZELENINA NA ZAHRÁDCE ANEB VÍME, CO JÍME

Je řada druhů zeleniny, které může zahrádkář pěstovat bez opakovaného používání chemických postřiků, minerálních hnojiv, tj. bez chemie. Můžeme si vyrobit na vlastní zahrádce biozeleninu, kvalitní jak po chuťové stránce, tak biologicky hodnotnou, a ne jako kupovaná zelenina z obchodů, připomínající spíše hmotu. S úspěchem je to možné u kořenové zeleniny, mrkve, petržele, pastináků, celeru nebo červené salátové řepy. Důležité je pro pěstování vybírat kvalitní odrůdy s vyšším stupněm rezistence neboli odolnosti vůči houbovým chorobám. Namátkou je třeba jmenovat celer, kde je výhodné se zaměřit na odrůdy Neon, Compact, Albína, u kterých je vysoká rezistence proti skvrnitosti (rzivosti), totéž platí u petržele u odrůd Alba, Atika, Jadran, Orbis. První tři odrůdy výbornou odolnost vůči padlí. Předpokladem úspěšného pěstování petržele je včasný výsev nejlépe začátkem března a co nejranější jednocení. Pak jsou petržele kvalitní, dobře skladovatelné. Neměli bychom zvláště na těžkých a také chudších půdách zapomínat na pastinák, kde jsou v českém sortimentu dvě odrůdy: Dlouhý bílý a Kama.

Červená salátová řepa se stává více žádanou zeleninou na našem trhu. Má řadu vynikajících vlastností, jednak má vynikající skladovatelnost, krásnou barvu dužniny, šťáva z ní působí antikarcinogenně. Snad jediným nedostatkem je, že nejvíce ze všech u nás pěstovaných zelenin soustřeďuje nitráty. Je potřeba ji dávat na místa, kde lze předpokládat malou zásobu dusíku. Její velkou výhodou je dlouhý termín, po který lze řepu vysévat a to, od poloviny dubna až do poloviny června. Z jednoklíčkových lze doporučit Moniku a Monopoly, z ostatních odrůd Bona, Betina nebo starší červenou kulatou. Řepa je výborná na skladování. Z kořenové zeleniny je nutno se zmínit o mrkvi, která se pěstuje snad na každé zahrádce, je dobré pěstovat odrůdy, které netrpí zelenáním hlav, kořenů a dužniny jako například: Jitka, Kráska, Marion, Cortina, Darina. Poslední je ještě odolná k praskání kořenů. Ze zahrádek by měla zmizet stará odrůda Nanteská, která trpí jak zelenáním hlav, tak praskáním kořenů. Z listové zeleniny lze s úspěchem pěstovat špenát, mimo odrůdy Herkules, která je náchylná na plíseň špenátovou. Velmi zajímavou zeleninou je šterbák, který lze pěstovat jak pro ranou, tak pro podzimní sklizeň bez jakýchkoliv pesticidů. Stejně tak lze doporučit hlávkovou čekanku typ Zucker Hut, která se v našich podmínkách seje až koncem června, začátkem července a sklízí se v říjnu až v prosinci, jelikož snáší až -7 °C. Co se týká raného salátu, nelze doporučit žádnou ze starších odrůd pro nízký výnos a horší zdravotní stav. Bez chemické ochrany se výnosově ze strany zdravotního stavu osvědčily odrůdy Lento, Deon, Faraona Amur. Odrůda Amur je nejranější. Jako nevhodné z hlediska vysokého napadení plísní salátovou se jeví odrůdy Cassiny a Maraton. Další zeleninou, kterou lze pěstovat bez chemické ochrany je fenykl sladký, jehož nejvhodnější termín výsevu je konec května, začátek června. Sadbu je třeba předpěstovat při teplotě 18 až 20 °C, při nižších teplotách dřevnatí a vybíhá do květu. Košťáloviny jsou pro ekologické pěstování nejhorší skupinou. Pod netkanou textilií lze v dobrém stavu dopěstovat kedlubny, z raných odrůd je možno doporučit bílou Lenu a modré Azur, Ballot, Blankyt. Rovněž hrách a fazol na lusky lze s úspěchem dopěstovat bez chemické ochrany. Někdy se bohužel u velmi rozšířených rajčat a okurek neobejdeme bez chemické ochrany. I když u okurek stačí jeden postřik přípravkem Aliette, u rajčat dva až tři postřiky Kuprikolem. Ale když nechceme, nemusíme používat chemii ani u těchto zelenin za cenu menší sklizně. Záleží také hodně na počasí. Je třeba ale poznamenat, že se velmi rychle mění názvy odrůd, takže příští roky už mohou být nové odrůdy zeleniny.

Již nyní pamatujeme na jaro a sejeme špenát a kozlíček polníček pro jarní sklizně. Špenát je chladnomilná zelenina. Vysoké teploty a dlouhý den způsobují vybíhání rostlin do květu. Kvetoucí rostlina je tuhá a ztrácí chuť. Jaro a podzim jsou proto nejvhodnějším obdobím pro pěstování špenátu na zahrádce. Špenát je v našich podmínkách dostatečně mrazuvzdorný. Pro přezimování a ranou jarní sklizeň ho vyséváme v září. Nejvhodnější pro pěstování špenátu jsou hlinitopísčité vododržné půdy. Špenát nesnáší suché a kyselé půdy a větrné polohy. Vzhledem ke krátkému vegetačnímu období a mělkému kořenovému systému má špenát vysoké nároky na vodu. Na nedostatek vláhy reaguje zpomalením růstu, a vybíháním do květu. Základem pro úspěšné pěstování je správný výběr s odolností k plísni špenátové. Pro podzim zvolte odrůdy proti vybíhání do květu např.: Clarinet nebo Hudson. Pro přezimování je důležitá dobrá mrazuvzdornost, např. Trumpet. Odrůda Vinterriezen je odrůda se silným olistěním, má velmi aromatickou chuť a doporučuje se pro kuchyňskou úpravu v syrovém stavu jako špenátový salát. Druhou zajímavou listovou zeleninou pro časně jarní sklizně je kozlíček polníček. Vysévá se nyní v září nebo v říjnu. Velmi dobře snáší mráz, vymrzá jen za holomrazů. Je dobré proto ho chránit venku textilií. Velmi dobře přezimuje ve skleníku. Sklízíme časně zjara. Odrůda Larged poměrně dobře přezimuje. Listy jsou šťavnaté a mají vyšší biologickou hodnotu než salát. Kozlíček je známý v Evropě od 16. století. Od 18. století se pěstuje v zahrádkách, ale přesto u nás patří k málo známé zelenině. Velmi populární je v Německu, ve Francii, Belgii a Holandsku. Je to nenáročná zelenina, pěstovaná pro chutné listové růžice, které se upravují jako salát, ale mají vyšší nutriční hodnotu. Obsahují vyšší hodnoty vitamínu C a provitaminu A, a dále skupiny B, kyselinu listovou a rutin a také vápník.

Dále bych se chtěl zmínit o dvou nových odrůdách česneku, a to nepaličák Stepan. Je to poloraná odrůda ozimého širokolistého nepaličáku. Palice jsou středně velké s osmi až deseti stroužky. Barva je bílá s jemným hnědým žilkováním. Chuť je výrazná, česneková, ale jemná. Odrůda vyniká výborným zdravotním stavem a velmi dobrou skladovatelností. Sklizeň začíná okolo 10. července. Je přibližně o deset dní ranější než odrůda Karel IV. Ozimý paličák Karel IV. je polopozdní ozimý, má mohutné cibule s fialkovým žilkováním. Stroužky jsou velké, v palici 5 až 7 kusů s fialovohnědou slupkou. Má velmi vysoký obsah silic a tím výraznou česnekovou chuť. Tento česnek se vyznačuje vysokým výnosem v mokrých i suchých letech a velmi dobrým zdravotním stavem. Je dlouhodobě skladovatelný a dobře se loupe.

Nakonec pár zásad na úspěšné pěstování: dobrá suchá vzdušná půda s dostatkem živin. Termín výsadby co nejpozději, teplota by měla klesnout pod 8 °C, aby stroužky zakořenily, ale již nevyrostly. Půda musí být nakypřena minimálně 4 cm pod stroužkem. Palice rozebírat těsně před výsadbou, nepoškozené a zdravé. Platí zásada – nespěchat, připravit záhonek, ale vysazovat co nejpozději.

zdroj: časopis Zahrádkář

Antonín Netopil

KOS ČERNÝ NENÍ VŽDY JEN ČERNÝ

Kos černý patří k ptákům, které pozná každý, a většinou ho ve městech potkáváme denně. Považujeme to za samozřejmost a stejně tak všichni víme, že to je černý pták s naoranžovělým zobákem a žlutě olemovaným okem. Informovanější vědí, že takto vypadá jen sameček a samičky a nedospělí kosi jsou trochu jiní. Samičky jsou tmavě

hnědé se světlejší nenápadně skvrnitou hrudí a tmavým zobákem. Mláďata se jim dost podobají. Věřili byste, že kosa byste před takovými stopadesáti lety ve městě vůbec nepotkali?

V současnosti se kos černý vyskytuje v Evropě, jižní Asii, severní Africe. Osadníci ho vysadili i v Austrálii a na Novém Zélandu, a tak je k vidění také tam. Počet kosů v České republice se odhaduje na dva až čtyři milióny hnízdních párů. Kosi původně žili v lesích velmi skrytým způsobem života a byli hodně plaší. Jak se dokázali dostat do měst? Pravděpodobně je přilákalo prostředí sadů, remízků a i dostatek potravy a přátelské chování lidí. Dneska se obecně kosi dělí do dvou skupin se zcela odlišným chováním. Původní lesní populace stále ještě žije ve svém prostředí mimo lidská sídla. Na zimu tito kosi odlétají na jih, protože by nenašli dostatek potravy. Zimu tráví v oblastech podél Atlantiku a ve Středomoří. Městští kosi se obvykle dobře uživí i v zimě a tak se jich na jih vypraví jen hodně málo, především mladých ptáků. Městští ptáci díky dobré výživě a nočnímu osvětlení začínají hnízdit dříve a také dříve dospívají.

Kosi hnízdí podle podmínek od dubna do července a mláďata dokáží za tuto dobu vychovat obvykle nejméně dvakrát. Rekordmani to zvládli dokonce čtyřikrát. Hnízda bývají umístěna poměrně nízko na stromech nebo v keřích. Samička naklade 4 – 6 modrozelených vajec s rezavými skvrnkami. Sedí na nich asi 14 dní. Mláďata krmí oba rodiče společně na hnízdě rovněž asi dva týdny a pak je ještě zhruba stejně dlouhou dobu dokrmují mimo hnízdo. To už se musí mladí pořádně ohánět, protože jim nezbyvá, než se postupně uživit bez pomoci. Pokud budou mít štěstí, mohou se dožít až dvaceti let.

Kos černý s leucismem

Kosi jsou mimo jiné velmi zajímaví i tím, že se u nich poměrně často vyskytuje geneticky podmíněná porucha zbarvení, takzvaný leucismus. Někdy se jí nesprávně říká částečný albinismus. Tato porucha se objevuje u všech živočichů. Spočívá v tom, že v části srsti nebo peří není přítomen dostatek černého barviva, melaninu. Leucisté bývají bíle kropenatí, vzácněji mají hodně velké bíle zbarvené plochy. Na rozdíl od skutečných albínů však nemají červené oči. V Přerově jsou v současnosti dva až tři. Zatím nejslavnějším z kosů leucistů byl kos, který žil v prostoru mezi kinem Hvězda a bývalým Priorem, tedy v oblasti hodně navštěvované lidmi, a to v letech 2000 až 2005. Objevil se snad ve všech televizích, články o něm byly jak v novinách, tak i v odborných časopisech. Historické video můžete shlédnout na: <http://youtu.be/EanKqEa4Ma8>

V současnosti má v Přerově jednoho opravdu velmi významného pokračovatele, který je ještě mnohem výrazněji bílý. Jeho video je na: <http://youtu.be/k0ZuTbgrzj4>

Na závěr ještě jedná drobná poznámka. Takové vady jsou starší než celé lidstvo a vyskytují se i u jedinců v těch nejzachovalejších přírodních oblastech. Je tedy naprostý nesmysl je spojovat jakkoli s chemií.

Text a fotografie: Adolf Goebel, jednatel Moravského ornitologického spolku

RECEPT

Tentokrát recept poskytl pan Jaroslav Chlapečka.

Rajčatová kořenící pasta

Protože se letos rodí hodně rajčat, chci vám nabídnout recept, který mi poskytla paní Kašpárková. Vyzkoušel jsem pastu vyrobit a můžu jenom vřele doporučit. Pasta je vhodná místo hořčice k uzenině nebo na potírání jakéhokoliv masa při pečení, marinování apod.

Recept:

2 kg rajčat, 3 palice česneku, 8 cibulí, 1 sáček mletého pepře, 2 dl octu, 2 lžíce soli, 5 lžic cukru, 5 lžic plnotučné hořčice, 2 až 5

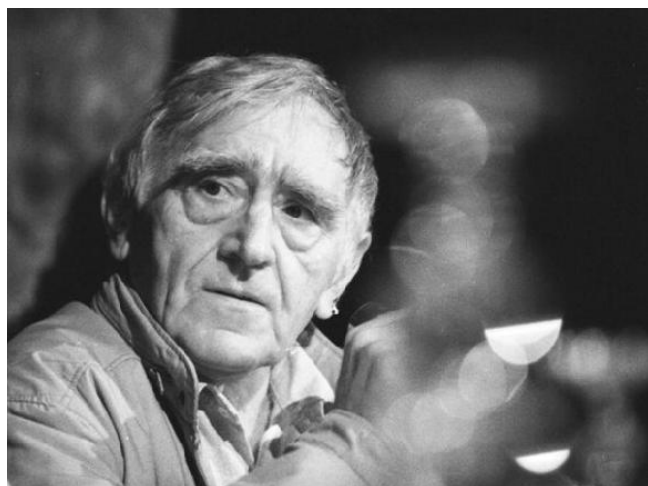
chilli papriček podle chuti. Všechno pomlet na masovém mlýnku, smíchat a dvě hodiny péct na velkém plechu v troubě na 200 stupňů celsia. Pak dát do sklenic, zavíčkovat a otočit skleničky dnem vzhůru – NEZAVAROVAT. Přeji dobrou chuť.

LITERÁRNÍ OKÉNKO

Jan Skácel 7. 2. 1922 – 7. 11. 1989

Jan Skácel byl meditativní lyrik spjatý s moravskou kulturní tradicí. Pocházel z rodiny pedagoga. Po maturitě na reálném gymnáziu byl v roce 1942 totálně nasazen v Rakousku jako stavební dělník. V letech 1945 - 48 studoval češtinu a ruštinu na univerzitě v Brně. Studia nedokončil a působil v redakci brněnského deníku Rovnost. Po nuceném odchodu z redakce pracoval jako dělník, potom působil v Československém rozhlasu. V letech 1960 - 69 byl Jan Skácel šéfredaktorem časopisu Host do domu. Po jeho zrušení byl veden jako spisovatel z povolání, přestože jeho díla nesměla v 70. letech vycházet.

Básnické sbírky:

Kolik příležitostí má růže - 1957

Co zbylo z anděla - 1960

Hodina mezi psem a vlkem - 1962

Smuténka - 1965

Metličky - 1968

A znovu láska - 1991, vydáno posmrtně

Básně pro děti. Pro divadlo přeložil Sofoklova Oidipia a Plautova Lišáka Pseudola.

připravila Šárka Frankeová

DŮM

Až se můj život schýlí,
nakloní,
takový přál bych si mít dům:

Dubový by měl práh,
podrovnávku z opuky,
do sadu okno,
sadu starého
s babičkou bílou, vetchou jabloní.

Můj dům by měl dveře bez petlice
a okna nezasklená,
aby každý mohl vejít dovnitř,
slepice s kuřaty,
déšť, vítr, mlha,
moje milá,
s radostí žal i vážná, tichá chvíle.
Nikdo by třikrát klepat nemusel,
nikdy by zámek nezaskřípěl.

Okolo mého domu
takovou vybral bych si krajinu:
Les, co by děcko dohodilo kamenem,
pod lesem rybník, hladký jako dlaň,
kterou jen práce větru občas zvlní,
lán pšenice, šeptající lán,
nad pšenkou nebe
se stříží obláček,
s chomáči nečesané vlny.

Blizoučko mého domu
taková by stála hospoda:

Proboha jen ne malovaná,
zato však se stoly,
na kterých spočinuly ruce
tolika unavených lidí,
že vyhladily desku,
jak by to žádný hoblík nedokázal.

V té hospodě by nikdo nesměl kázat
o tom, co hledal a co nenalezl,
podkůvce ztracené,
promlčeném stesku,
o tom, jak těžko slavíka lapit,
jak život utíká a kolik ještě dní...

V mé hospodě mlčeli by chlapi,
kteří se nahlas mluvit nebáli.

SONET JAKO TALISMAN

Aby tě před zlým chránil
(takový už je svět)
dávám ti amulet
a nos jej bez přestání

Je proti chvílím krutým
zahání z duše hlad
A toho kdo má rád
uchrání před uřknutím

Snad z nebe na zem spadlo
to vzácní zaklínadlo
Ve světě létavic

do stříbra jsem vyryl
SINE AMORE NIHIL
bez lásky není nic

„NENÍ NA SVĚTĚ BYLINA, ABY NA NĚCO NEBYLA“

V další části rubriky o léčivých bylinách se zaměřím na atraktivní MÁTU PEPRNOU.

MÁTA PEPRNÁ

Pravá máta peprná je křížencem mnoha druhů máty. Její chuť je zpočátku ostrá a pomalu přechází do příjemné chladivé osvěžující chuti. Nejlepší identifikací pro ní je klasická silná vůně po mentolu. Existují ale i odrůdy se stopami vůní po citronu, pomeranče, ananasu, jahod a dokonce i čokolády. Čaj z uvedených poddruhů je velice zajímavý, má exkluzivní chuť.

Léčivé účinky máty peprné jsou mnohostranné, pomáhá především při potížích trávení, bolestech hlavy, migrénách, nachlazení, průjmeh, zánětech průdušek a ústních sliznic. V lidovém léčitelství se používá jako uklidňující prostředek.

Máta peprná je trvalka, která se rozmnožuje dělením trsů. Daří se jí v lehčích humózních půdách s dostatkem vláhy a světla, v teplejších chráněných polohách. Sazenice se dají koupit ve všech zahradnictvích.

Pro léčebné účinky se sbírá list s kouskem natě. Mladé výhonky s listím se stříhají dříve, než začnou kvést. Sběr se provádí zpravidla od června do srpna, vždy za suchého počasí nejlépe v poledních hodinách. Sušení se provádí ihned po sběru (snadno se zaparí) v tenkých vrstvách na stinných a dobře větraných místech při teplotě 20 až 30 stupňů. Při umělém sušení nesmí teplota přesáhnout 35 stupňů celsia, aby nedocházelo ke ztrátám silice. Při pomalém sušení listy hnědnou, což je nežádoucí.

Máta patří mezi nejčastěji používané drogy a je součástí mnoha běžně prodávaných čajových směsí. Slouží také k výrobě chladivých – větrových – mastí, například populární „tygří mast“, k výrobě kloktadel, inhalačních směsí, masážních roztoků a podobně.

Příprava čaje.

Při potížích žaludku: jednu polévkovou lžici sušených, nebo 4 – 5 polévkových lžic čerstvých, listů máty peprné přelijeme ¼ litrem vroucí vody a po deseti minutách scedíme. Dvakrát až čtyřikrát denně vypijte jeden šálek.

Příprava odvaru.

Při nemocech z nachlazení a při bolestech v krku: svařte deset polévkových lžic máty peprné v jednom litru vody a nechte deset minut luhot. Odvar použijte jako přísadu do koupele nebo ke kloktání.

Věřím, že vás bude tento článek inspirovat k vysázení máty na vašich zahrádkách nejen pro její léčivé účinky, ale i proto, že v době květu je velice dekorativní. Samotné pěstování je zcela nenáročné a za dva až tři roky se z jedné sazeničky vytvoří metrový kruh této užitečné bylinky. Z čerstvě utržených listů máty, vody, limetky a ledu si můžete namíchat osvěžující chutný nápoj k příjemnému posezení.

Jaroslav Chlapečka

Název: Dobřická noviny, číslo 3. ze dne 30. 9. 2015

Redakční rada: šéfredaktor Vítězslav Smolka, zástupce šéfredaktora Antonín Netopil, kronikářka obce Eva Zbořilová, techničtí redaktori Roman Zbořil a Jaroslav Chlapečka, jazyková korekce David Franke, grafická úprava Marek Ostrčil.

Místo vydávání: Dobřice. GPS: Loc: 49°24'6.55" N, 17°28'43.84" E

Vydavatel: Obec Dobřice, Dobřice 4, IČ: 00636193, Tel.: 581 224 107, E-mail: obec.dobrice@seznam.cz,

Web: www.dobrice.cz. Cena novin: bezplatně.

Zaregistrováno pod číslem MK E – 19941.

Tisk JKV Trading, vychází čtyřikrát ročně – nákladem 140 výtisků.

Foto Jaroslav Chlapečka, Marek Ostrčil, Miroslav Šimek.

Titulní stránka: fotografie z kulturních akcí a z dění v obci Dobřice.

Poslední stránka: „Zelená brána lesa“, foto Jaroslav Chlapečka.

